

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Γ΄ ΤΑΞΗ ΕΠΑΛ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Για τους θεσμούς άμεσης δημοκρατίας, ξανά

Το ακόλουθο κείμενο είναι άρθρο του Νίκου Μαραντζίδη, δημοσιευμένο στην εφημερίδα «Καθημερινή», στις 22/10/2017.

Πόσο όμως ορθό είναι να υποστηριχθεί πως με την εισαγωγή της άμεσης δημοκρατίας υποβαθμίζεται το Κοινοβούλιο, δυσκολεύεται η λήψη των αποφάσεων και επικρατεί ένα θεσμικό αδιέξοδο στη λήψη των αποφάσεων; Το ελβετικό παράδειγμα μας διδάσκει πολλά προς την ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση. Ένα από τα πιο ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά της ελβετικής πολιτικής ζωής, που αποτελεί άμεση συνέπεια των εκτεταμένων πρακτικών άμεσης δημοκρατίας, είναι η αποδραματοποίηση των εθνικών εκλογών, η πρόσληψη από τους πολίτες των εθνικών εκλογών ως μικρότερης σημασίας συγκριτικά με τη σημασία που τους αποδίδεται σε άλλες χώρες. Αυτό βέβαια οφείλεται στην πεποίθηση των πολιτών πως οι αποφάσεις της κυβέρνησης εξισορροπούνται από τους θεσμούς άμεσης δημοκρατίας. Γενικότερα, το βασικό πλεονέκτημα του συστήματος της ελβετικής άμεσης δημοκρατίας είναι η δυνατότητα της λαϊκής αντίθεσης να εκδηλωθεί ανά πάσα στιγμή. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως η κυβέρνηση και το Κοινοβούλιο εμποδίζονται να κυβερνούν και να νομοθετούν.

Ο κόσμος μας αλλάζει. Οι πολιτικές ηγεσίες και γενικότερα το πολιτικό προσωπικό δεν έχουν πλέον την απόσταση που είχαν από τους ψηφοφόρους οι προκάτοχοί τους. Δεν έχει παρά να συγκρίνει κανείς το μορφωτικό επίπεδο των βουλευτών και τον μέσο όρο της κοινωνίας. Ενώ 50 χρόνια πριν η απόσταση ήταν μεγάλη, σήμερα δεν υφίσταται πρακτικά.

Επιπλέον, η πρόσβαση στην πληροφορία έχει γίνει πολύ πιο γρήγορη και φθηνή. Η επικοινωνία αποκτά εντονότερα οριζόντια χαρακτηριστικά σε σχέση με το παρελθόν. Η χρήση των νέων τεχνολογιών έχει διευρύνει πολύ τον αριθμό των ανθρώπων που λειτουργούν ως διαμορφωτές κοινής γνώμης. Είναι σήμερα τόσο μεγάλος ο αριθμός των ατόμων που στο Facebook ή στο Twitter διαθέτουν χιλιάδες «φίλους» ή «ακόλουθους», ώστε να μπορούμε να πούμε πως η «επιρροή» πλέον διαχέεται πολύ περισσότερο από πριν και οι παραδοσιακοί ρόλοι του πομπού και του δέκτη έχουν σε σημαντικό βαθμό αν όχι ανατραπεί, οπωσδήποτε μετασχηματιστεί.

Λέω στους φοιτητές μου την εξής απλή ιστορία προκειμένου αυτό να γίνει εύκολα κατανοητό: πριν από 20 χρόνια, όταν έκανα μάθημα σε μια αίθουσα 100 ατόμων, το μάθημα αφορούσε αποκλειστικά αυτούς τους εκατό φοιτητές και εμένα. Οι φοιτητές έκαναν ερωτήσεις, σχόλια και κρατούσαν σημειώσεις, και απευθύνονταν αποκλειστικά προς εμένα. Ήμουν ο πομπός, ήταν οι δέκτες. Η σχέση ήταν σταθερή. Τώρα, αρκετοί από αυτούς, την ώρα που μιλώ, πλοηγούνται στο Διαδίκτυο, άλλοι για να συλλέξουν πληροφορίες ή αναλύσεις και άλλοι για να χαζέψουν. Ας υποθέσουμε πως πέντε από τους φοιτητές μου, που διαθέτουν από 500 φίλους στο Facebook, σχολιάσουν εκείνη την ώρα αρνητικά τη διδασκαλία μου, τότε ενώ εγώ απευθύνομαι σε ένα κοινό 100 ατόμων, αυτοί θα έχουν απευθυνθεί σε ένα κοινό πολύ μεγαλύτερο και πιο διαφοροποιημένο κοινωνικά και ηλικιακά, «πληροφορώντας» τους για τις δικές μου ελαττωματικές θέσεις. Ποιος είναι λοιπόν εκείνη τη στιγμή ο πομπός και ποιος ο δέκτης;

Ας μην κρυβόμαστε όμως πίσω από το δάχτυλό μας. Το πιο βασικό επιχείρημα εναντίον της άμεσης δημοκρατίας βρίσκεται βαθιά κρυμμένο σε μια εμπεδωμένη αριστοκρατική αντίληψη πολιτικής λειτουργίας: στην πεποίθηση πως ο μέσος άνθρωπος δεν έχει ούτε τις γνώσεις ούτε και τον χρόνο να αφιερώσει σε σύνθετα πολιτικά θέματα· πως οι πολιτικές αποφάσεις αφορούν επαγγελματίες καθώς, εντέλει, ο πολίτης δεν ενδιαφέρεται για την πολιτική ως διαδικασία αλλά μόνο ως αποτέλεσμα.

A3. (μονάδες 25)

Ο αρθρογράφος προβληματίζεται για τις δυνατότητες και τους περιορισμούς της άμεσης δημοκρατίας στον σύγχρονο κόσμο της πληροφορίας και της επικοινωνίας. Θεωρείς ότι οι προβληματισμοί του είναι δικαιολογημένοι; Να αναφερθείς και σε δύο τομείς στους οποίους κρίνεις ότι η άμεση δημοκρατία μπορεί να βοηθήσει αποτελεσματικά στην βελτίωση της ζωής των ανθρώπων. Να αναπτύξεις τις απόψεις σου σε άρθρο (250 περίπου λέξεων) που θα δημοσιευτεί στο ιστολόγιο του σχολείου. Μπορείς να αξιοποιήσεις, δημιουργικά, τις ιδέες του κειμένου.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ (1853 - 1919)

Δημοτικοί Σύμβουλοι

Το παρακάτω απόσπασμα είναι από το ομώνυμο ποίημα που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Ρωμηός στις 20-6-1887.

Όποιος σας σφίγγει δυνατά το ένα και τ' άλλο χέρι
και πηλαλεί¹ εδώ κι εκεί στο ντάλα μεσημέρι
αυτός που σας χαμογελά και σας κτυπά στον ώμο,
αυτός που με τα τέσσερα σας κυνηγά στο δρόμο
και στέκει μ' ύφος ταπεινό θεράπωντος και δούλου
θηρεύει το αξίωμα Δημοτικού Συμβούλου.

Ακούτε κάποιον για νερά να λέει και για λέρες,
να ξεκουφαίνει των γνωστών κι αγνώστων του τ' αυτιά,
ακούτε να υπόσχεται σε μερικές ημέρες
να κάμει την πρωτεύουσα σαν άλλη Βενετιά,
τον βλέπετε την κάρτα του σ' όποιον ευρεί να δίνει;
θα πει πως θέλει Σύμβουλος Δημοτικός να γίνει.

Βλέπετε κάποιον να κολλά στους τοίχους τ' όνομά του,
να κάνει μες στα μαγαζιά της αγοράς γιουρούσι²,
τον βλέπετε να παραιτεί στη μέση τη δουλειά του
και να τραβά στην Κηφισιά, να τρέχει στο Μαρούσι,
μες στις ταβέρνες να κερνά κι αδιάκοπα να πίνει;
θα πει πως θέλει Σύμβουλος Δημοτικός να γίνει.

B3. (μονάδες 25)

Με αναφορά σε συγκεκριμένα σημεία του ποιήματος να καταγράψεις πώς παρουσιάζεται ο υποψήφιος Δημοτικός Σύμβουλος στο ποίημα. Ποια είναι η προσωπική σου θέση απέναντι σ' αυτή την οπτική; Να διατυπώσεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο περίπου 150 λέξεων.

Μονάδες 25

---

¹ Τρέχει γρήγορα, ορμητικά, καλπάζει.

² Επίθεση.